"ఉహో: ... రాయి ... భార్గవకు చాలా ఆశయా లున్నాయి..."

"మెడకాయ మీద తలకాయ లేకుంటే ఏమో గాని, ప్రతి వాడికీ ఏదో ఒక ఆశయం ఉంటూనే ఉంటుంది."

"కావచ్చు ... కాదనను ... కాని, భార్గవ కున్న ఆశయాలు చాలా ఉదాత్తమైనవి."

"ఉదాత్తమైన ఆశయా లంటే ... ఈ లోకాన్ని తల్లక్రిందులు చేసి, తను నమ్మిన న్యాయాన్ని సాధించా లనేనా?"

"కాదు. తల్లక్రిందులుగా ఉన్న ఈ లోకాన్ని ఏ నాటికైనా సరే, సరిగా నిలిపి, అన్యాయాన్ని అరికట్టాలనే ఆశయం! అయినా, ఈ కథకు రచయితను నేనా, నువ్వా? అడ్డదిడ్డమైన వెధవ ప్రశ్నలు మాని చెప్పేది చెప్పినట్టు రాయి!"

"ఊరికే సరదాగా అంటే అంత కోప మేమిటి, గురూ! పోన్లే! మరింకేమీ అడగను. చెప్పు!"

"భార్గవకు ..."

"ఆగాగు ... ఇప్పటివరకూ భార్గవ కున్న స్పెషలిటీస్ ఓ సారి చదువుతాను. భార్గవకు కాలేజీలో మంచి పేరుంది. భార్గవ కథలు వ్రాస్తాడు. భార్గవకు ఆశయాలు — అదే — ఉదాత్తమైన ఆశయాలున్నాయి. ఇంకేమైనా చేర్చ దలుచుకుంటే ఇప్పుడే చెప్పు ఇవిగాక!"

"అబ్బబ్బ ... ఏమిటి, గిరీ, ఇది? కథను సాగనిస్తావా లేదా? సరే, ఇప్పుడేమిటి చెపుతున్నాను?

"భార్గవకు ..."

"నీ బొంద ... అది కాస్తా మరిచిపోయాను. పోన్లే. కాసేపు భార్గవను ఫేడౌట్ చేద్దాం. ఇప్పుడు లావణ్యను 'ఇంట్రడ్యూస్' చేద్దాం."

"అలా అన్నావు, బాగుంది. ఇక చూడు, మన తడాఖా! నువ్వు వ్యాసుడివైతే, నేను వినాయకుణ్ణవుతాను."

"సరి సర్లే ... కబుర్లకేం గాని, మొదలు పెట్టు. లావణ్య పెండ్లి చేసుకోవా లనుకుంటుంది."

"ఎవర్నిట?"

"భార్గవను."

"ఇంపాజిబుల్ ... క్వయిట్ ఇంపాజిబుల్!"

"నువ్వెవడి వలా అనేందుకు? అసలైనా — వై ఈజ్ ఇట్ ఇంపాజిబుల్?"

"లావణ్య జీవితాన్ని ప్రేమిస్తుంది గనక. ఇంకా చెప్పాలంటే లావణ్యకు చాలా ఆశ లున్నాయి గనక."

"గిరోనేయ్ ... నా డైలాగులు కాపీ [illegible] నువ్వో ఓ పెద్ద రచయితగా 'పోజ్' కొట్టా లనుకుంటున్నావా?"

"నీకు పుణ్య ముంటుంది గాని, ఇలాంటి అఘాయిత్యపు మాటలు మాత్రం మాట్లాడకు. నే నసలే నోరు లేని వాజమ్మను. సరే, ఇంతకూ భార్గవ లావణ్యను పెళ్లి చేసుకోబోతున్నా డంటావు!"

"నో నో ... కరెక్ట్ యువర్‌సెల్ఫ్! లావణ్య భార్గవను పెళ్లి చేసుకో బోతున్నది."

"చెయిన్లారేయ్... నీ శ్లేషల్నీ, నిన్నూ తగలెయ్య. ఏ సంగతీ పూర్తిగా అర్థమయ్యేట్టు చెప్పవు గదా? ప్రతి మాటలోనూ ఏదో ఒక పితలాటకం. ఇంతకూ లావణ్య పెళ్లి చేసుకోబోతున్నది. భార్గవకున్న ఎమ్. ఎ. డిగ్రీనా? లేక ఎమ్. ఎ. చదివిన భార్గవనా?"

"అది ... అదీ ... అయామ్ సారీ, గిరీ! ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం నాకూ తట్టడం లేదు. పోన్లే ... అక్కడో 'బ్లాంక్' వదిలేయి. ఖచ్చితమైన సమాధానం దొరికిన తరవాత పూర్తి చేయవచ్చు."

"నీ క్కోపం రాదంటే ఓ సంగతి చెప్పాల నుంది, చెయిన్నా. నువ్వు ఇప్పటికే చాలా పెద్ద రచయిత వన్న సంగతి అందరితోబాటు నేనూ ఒప్పుకుంటాను. కాని, నన్నన్నా ... తత్తత్తా అని పత్తి గింజలు నములుతున్నట్టు నానుస్తూ, మొదటినుండీ ఏ దడిగినా నాకు తెలీ దంటున్నావు ఈ కథ విషయంలో. అసలు ముందు నే నడిగే వాటికి సమాధానం చెప్పు. లావణ్య భార్గవను చేసుకోవా లనుకుంటున్నది. అంతవరకూ బాగానే ఉంది. కాని, లావణ్యను చేసుకునేందుకు భార్గవ ఇష్టపడతాడా?"

"ఆఁ!"

"అలాగని ఎలా చెప్పగలవు? అఫ్‌కోర్స్ ... ఈ కథ నీదే గనక, నీకు ఇష్టమైతే భార్గవ చేసుకోక తప్పదనుకో. కాని, లాజికల్‌గా అందుకేమిటి 'బేస్' అని?"

"ఏ ముంటుంది? భార్గవ ... దాన్ని ప్రేమంటారో, మరే మంటారో నాకు తెలియకపోయినా లావణ్య లేకుండ భార్గవ బ్రతకలేడు గనక."

"ఓ కే ... మరో ప్రశ్న. లావణ్య భార్గవనే దేనికి ఎన్నుకున్నట్టో?"

"వెరీ సింపుల్ ... భార్గవకు చాలా స్పెషలిటీస్‌ఉన్నాయని ముందే చెప్పాను."

"కాని, భార్గవ కున్న ఆశయాలు గ్రేటా లావణ్య 'నేచర్'కు సరిపడవేమో? పైగా, లావణ్యకున్న ఆశలు భార్గవకు లేవుగా!"

"సో?"

"సో — తర్వాతి కథెలా నడపగలవో చెప్పమంటున్నాను."

"... ..."

"సమాధానం చెప్పవేం, చెయిన్నా? నా మాట విని లావణ్య గొడవ వదిలేసి, భార్గవను మరో దారేదైనా పట్టించు."

"నాకు చేత కాదు గిరీ! ఎందుకోస మైతేనేం — లావణ్య భార్గవను చేసుకోవా లనుకుంటున్నది. అందుకు ఒప్పుకోకుండా ఉండలేని దుర్బలుడు భార్గవ!"

"మరైతే — ఆ మిగిలిన కథ చెప్పు. ఐ మీన్ ... భార్గవ కున్న ఆశయాల గురించీ, లావణ్య కున్న ఆశల గురించీ!"

"గిరీ! నన్నిక బాధ పెట్టద్దు. ప్లీజ్.. ఈ కథ ... ఈ కథ తరవా తెలా మారుతుందో నాకు తెలియదు. నన్నిలా హింసించవద్దురా ... ఆ మిగిలిన కథ నే నిప్పుడు చెప్పలేను — నన్నిలా వదిలేయ్ ..."

"చెయిన్నా!"

* * *

"ఏవో నాలుగు కథలు వ్రాసి, వాటి మీద బ్రతికే బ్రతుకూ ఒక బ్రతుకే!" ఈసడింపుగా అన్నది లావణ్య.

"పొరబడ్డావు, లావణ్యా! బ్రతికేందుకు గానీ, బ్రతుకుతెరువుకోసం గానీ కాదు నేను ఆ నాడు కథలు వ్రాసినా, ఈ నాడు వ్రాస్తున్నా. బ్రతుకులో వేదన వవిచూస్తూ, క్షణ క్షణం చస్తూ బ్రతకలేకే, కనీసం ఇలాగైనా మామీ [illegible]

[illegible] వ్రాస్తా, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

"[illegible] [illegible] కంటే ఏదో [illegible] [illegible]"

"కేవలం [illegible] నందుకు [illegible] కదూ? [illegible] కున్న [illegible] ఉండటం [illegible] త్రీవంగా [illegible]

[illegible] ఆమూనంతో, [illegible] పంచింది.

"[illegible] కిటికీ [illegible] _"

"[illegible] పెళ్లి చేసుకునే [illegible] లావణ్యా! [illegible] ముందు [illegible] పెళ్ళయిన [illegible] [illegible] ఏము పెళ్లి [illegible] వ్రాయ [illegible] ప్రపంచంలో [illegible] కారణం [illegible] మరో లోక [illegible] [illegible] కొనడం [illegible] పొరపాటు [illegible] రచయితా [illegible] చూసి, ఈ [illegible] కలిస్తుందని [illegible] పెళ్లి చేసుకోవడానికి [illegible] వచ్చి, [illegible]"

"[illegible] రమకోలేదు. [illegible] సౌందర్యం [illegible] ఆ సౌందర్యం [illegible] [illegible]?"

"[illegible] [illegible] మార [illegible] 'మాజిక్ [illegible]' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

కొడుకులు—కూతుళ్లు

వయోవృద్ధులైన తల్లిదండ్రులకు కూతుళ్ళపైనే ప్రేమ ఎక్కువ. కొడుకులు పెద్ద హోదాలలో ఉన్నా పెద్ద సంపాదనా పరులైనా కన్నవారిని ఆత్మీయంగా చూడలేరు.... కనకనే, ఆపేక్షల విషయంలో, ఆదరణ విషయంలో మగపిల్లలు, ఆడపిల్లల సాటివారు కారు.

—యూరిపిడిస్

ఆశల పరిధిలో ఆశయాల సమాధి

'అర్థి'

ఏనుగు లాంటి వాడు కూడా అస్థిపంజరంలా కనిపిస్తాడు. మాటలకు అర్థాలూ, చేతలకు భావాలూ కూడా అంతే. అయినా, ఎందుకు నిన్ను నువ్వే చులకన చేసుకుని ఆవేశపడతావు? ఇక నీ సౌందర్యం సంగతంటావా? దాని విలువ నీకంటే నాకే ఎక్కువ తెలుసు. కారణం—నేను అనాకారి నన్న సత్యం మరవలేను గనక. నేను ఇంతకాలమూ ఏ సౌందర్యాన్నైతే ఆరాధించానో, ఆ సౌందర్యాన్ని జీవితాంతం ఆరాధిస్తూనే ఉంటాను. కాన్నైతే, ఆ సౌందర్యం, ఈ అనాకారితనంతో తోడుగా నిలువలేదని నిరూపించావు. నువ్వు. అంతర సౌందర్యం లోపించిన బాహ్య సౌందర్యం మనిషిని, మనస్సునూ కుళ్లబొడుస్తుందని అనుభవం ద్వారా అర్థం చేసుకున్నాను నేను."

"అపం డిక. మీ ధీమా నాకు అర్థం కాలేదనుకోకండి. తరతరాలుగా వస్తున్న మగాడి నన్న అహంకారంతో, ఒకసారి మెళ్లో ఉరి తాడు వేసిన తరవాత మరెక్కడికి తప్పించుకుపోగలదులే అన్న తేలికభావం తోనే మీ రిలా మాట్లాడగలుగుతున్నారు. అభిమానం చంపుకుని, అనర్థాలతో కలిసి బ్రతికే కంటే, బజార్లో భిక్ష మెత్తుకు బ్రతకడం మేలు. క్షణ క్షణం వేపుకు తినే ఈ దరిద్రంతో, ప్రతి క్షణం అధికుడ నన్న మీ అహంకారం భరిస్తూ ఇక్కడ నేను బ్రతకలేను."

"నీ ఇష్టం ... ఇంకా ఇక్కడే ఉండి, నా కోసం ఇంకా త్యాగం చెయ్యమని అడగలేను. అలా అడిగేంత విశాల హృదయం కూడా లేదు నా కిప్పుడు. కాని, వెళ్లే ముందుగా ఒక్కసారి ఆలోచించు, లావణ

"అనవసరం."

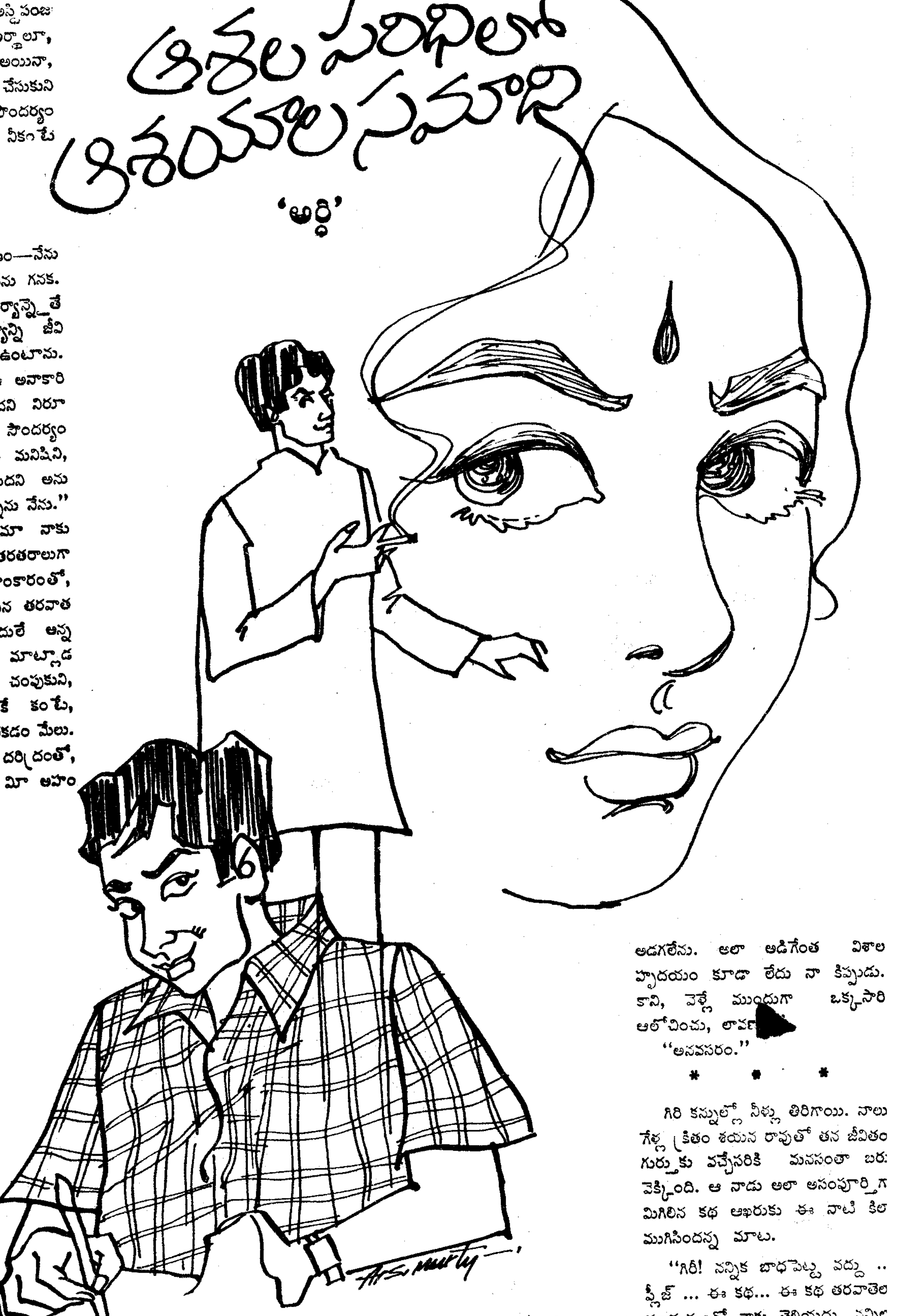

* * *

గిరి కన్నుల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. నాలుగేళ్ల క్రితం శయన రావుతో తన జీవితం గుర్తుకు వచ్చేసరికి మనసంతా బరువెక్కింది. ఆ నాడు అలా అసంపూర్తిగ మిగిలిన కథ ఆఖరుకు ఈ నాటి కిల ముగిసిందన్న మాట.

"గిరీ! నన్నిక బాధపెట్ట వద్దు .. ప్లీజ్ ... ఈ కథ... ఈ కథ తరవాతెల మారుతుందో నాకు తెలియదు. నన్నిల హింసించవద్దురా ... ఆ మిగిలిన కథ నిప్పుడు చెప్పలేను ... నన్నిలా వదిలేయి.'

ఆఖరుసారిగా శయనరావు అ

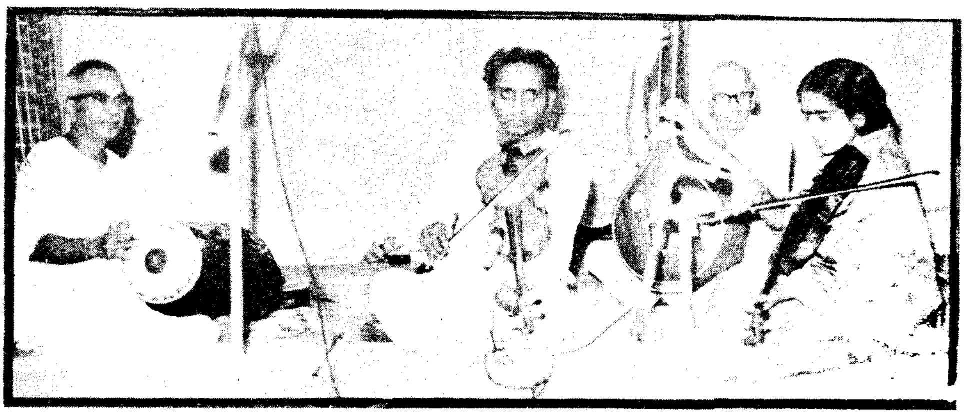

మధుర కళా నికేతన్‌లో వాయులీన వాదనం

కళలన్నీ నిత్య చైతన్యవంతములు— సంగీతం కూడా అంతే! సంగీతము, సంగీత వాద్య విశేషాలు అసలు లక్ష్య ప్రధానమైనవి.

రాగ భావన, రాగ కల్పన భారతీయ సంగీతానికి వెన్నెముక. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే భారతీయ సంగీతానికి ప్రాణం లయా, రాగం.

సాహిత్యంలాగే సంగీతమూ పరిణామ శీలి. సంగీత స్రవంతి తనలో నిత్య నూతన సంప్రదాయాలను కలుపుకొని ఎప్పటి కప్పుడు సుందర రాగ స్రవంతులను ప్రవహింపజేస్తోంది.

పాశ్చాత్యమైనా మన సంగీతానికి ఒదిగే వాద్య విశేషాలలో వాయులీనం ఒకటి. వయొలిన్ మీద రాగాలు మీటుతూంటే మానవ హృదయాలు పల్లవిస్తాయి.

ఈమధ్య మద్రాసు మధుర కళా నికేతన్ వారు అటువంటి ఉత్తమ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.

ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిపొందిన వయొలిన్ నాయుడు గారి కొడుకు ద్వారం సత్య నారాయణ, కుమార్తె ద్వారం మంగ తాయారు వయొలిన్ కచేరీ చేసి చిట్టిబాబు వంటి పెద్దల చేత 'ఔరా' అనిపించుకోవడం పూర్వజన్మ సుకృతం. వీరికి మృదంగ వాద్యం శ్రీ కోలంక వెంకటరాజ గారు వాయించారు.

తండ్రి వద్ద విద్య నేర్చుకొని వేలాది కచేరీలు చేసిన వీరు ఈమధ్యనే స్విట్జర్లాండ్, పశ్చిమ జర్మనీ, హాలండ్ దేశాలలో వాయులీన వాద్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చి మన సంగీత కళకే ఒక గౌరవాన్ని సంపాదించారు.

బిలహరి —వర్ణం, శ్రీ గురుగుహ— శుద్ధసావేరి, మనసులోని మర్మం — హిందోళం, ఎందుకు దయ రాదురా— తోడి, శరశరసమరైక — కుంతలవరాళి, క్షీరసాగర— దేవగాంధారి, రాగమాలిక— తానం వాయించి శ్రోతలను ఆనందపరిచారు.

లాలిపాట, హరిహరి నారాయణా వంటి పాటలనూ మీటి మాటలను పలికిస్తూంటే ద్వారం వెంకటస్వామి నాయుడు గారి పాఠాలు బాగా జీర్ణించుకున్నారనే కాదు, కాలానుగుణమైన అనేక కొత్త దారులు వీరి విద్యలో వినిపించాయి. కనిపించాయి!

1956 ప్రాంతాలలో వయొలిన్ కచేరీలు ప్రారంభించిన వీరు కాలంతో పాటు కళ మారుతూ ఉంటుందనీ, శాస్త్రాన్ని అనుసరిస్తూనే అనేక కొత్త మెరుగులు దిద్దడం జరిగిందనీ అంటారు.

ఒకనాటి కంటే ఈ నాడు శాస్త్రబద్ధమైన కర్నాటక సంగీతానికీ, వయొలిన్ విద్యకూ తెలుగునాడులో ఆదరణ బాగుందని వీరి అభిప్రాయం.

భారతీయ కళలూ, సంగీతం పట్ల పాశ్చాత్య దేశాలలో గౌరవం, ఆదరణ బాగా కనిపించిందని వారి విదేశ పర్యటనానుభవం చెబుతూ పేర్కొన్నారు.

మంగతాయారు విశాఖపట్టణంలోని సంగీత కళాశాలలో లెక్చరర్‌గా ప్రవేశించనున్నారు.

ప్రథమంలో డాక్టర్ గాలి బాల సుందరరావు గారు పూలమాలలతో వారిని సత్కరించారు. శ్రీ కె. ఎస్. నటరాజ స్వాగతం పలకగా, శ్రీ వీరభద్రరావు వందన సమర్పణ చేశారు.

ఈ వయొలిన్ కార్యక్రమానికి సంగీత విద్వాంసులు, కళాప్రియులు చాలా మంది హాజరైనారు.

—ఎల్లోరా

మాటలు ఇంకా చెవుల్లో గింగురుమంటున్నాయి గిరికి. మరో సారి శయనరావు రాసిన ఉత్తరాన్ని తీసి చదువుకున్నాడు గిరి.

"డియర్ గిరీ!

ఈ మూడేళ్ల నుండీ కనీసం ఉత్తరం ముక్కైనా లేకుండా, ఇలా అర్ధాంతరంగా ఊడిపడ్డా డేమిటని ఆశ్చర్య పడుతున్నావు గదూ? ఈ లోకంలో నన్ను పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్న వ్యక్తివి నువ్వొక్కడివే. అయినా, కనీకం నీకు కూడా ఇంతకాలమూ ఆఖరుకు ఉత్తరం కూడా వ్రాయలేకపోయాను. కారణం - ఉత్తరాలు వ్రాసుకునేంత విలువైన విషయాలు నా జీవితం నాకు మిగల్చలేదు గనక. పోతే, ఇప్పు డీ ఉత్తరం వ్రాయడానికి కారణం — మనం విడిచిపోయే ఆఖరు రోజున ఓ కథ చెపుతూ చెబుతూ వదిలేశాను — గుర్తుందా? అదేరా భార్గవ కథ ... ఈ ఉత్తరం చదివే ముందుగా, ఆ రోజు మన మధ్య జరిగిన సంభాషణనూ, ఆ కథనూ గుర్తు చేసుకో. ఈ మూడేళ్లలోనూ చాలా కథలూ, కావ్యాలూ వ్రాయగలిగాను కాని, ఆ అసంపూర్తి కథను మాత్రం ఎలా పూర్తి చెయ్యవలసిందీ తెలుసుకునేసరికి మూడేళ్లు పట్టింది. ఈ ఉత్తరం వ్రాస్తున్నది ముఖ్యంగా, ఆ కథలో మిగిలిన భాగాన్ని నీకు చెప్పాలనే, ఈ ఉత్తరంతో బాటుగా పంపుతున్నాను - చదువు.

అన్నట్లు షేక్స్పియర్ సృష్టించిన పాత్ర— కాలిబన్ అనే ఓ కురూపి కథ- చదువు నీలైతే. ఎందుకంటే, భార్గవకూ, కాలిబన్‌కూ చాలా పోలిక లున్నాయి. అలాగే గ్రీ సుందరి మెడీషియన్ లాంటిదే లావణ్య కూడా.

మరో చిన్న విషయం, గిరీ! ఇదే నా ఆఖరు కథ కూడా! అంటే, ఈ క్షణం నుండీ నేను కథలు వ్రాయడం మానేస్తున్నాన్రా. వెధవది ... ఈ కథలతో ఈ మధ్యను రచయితనన్న అహం భావం నాలో విపరీతంగా పెరిగిపోయి నట్లు ఇప్పు డనిపిస్తోందిరా. ఈ అహం భావం నాకు అంతగా తెలియకుండానే నా వాళ్లను నాకు చాలా మందిని దూరం చేసింది. ఆ సంగతి ఇప్పటికి అర్థమైంది గనకనే ఇప్పటికైనా కళ్లు తెరిచి, అలా తెరవగలిగినందుకు నన్ను నేనే అభినందించుకుంటున్నాను. ఇక ఈ చివరి కథను పూర్తిచేసే ముందుగా మరో మాట చెప్పాలి. లావణ్య భార్గవ కున్న ఎమ్.ఏ. డిగ్రీని చేసుకుంటున్నదా లేక ఎమ్.ఏ. చదివిన భార్గవనా అని నువ్వడిగిన ప్రశ్నకు అప్పుడు సమాధానం తెలియక బ్లాంక్ వదిలేయమన్నాను— గుర్తుందా? ఆ రెండిట్లో ఏదీ సరైన సమాధానం కాదు, గిరీ, ఆ ప్రశ్నకు. లావణ్య భార్గవ కున్న కీర్తి ప్రతిష్ఠలను పెళ్లి చేసుకోవా లనుకున్నది. అలాగే చేసుకుంది కూడా. కానైతే, ఆత్మ సౌందర్యం, బాహ్య సౌందర్యమనే రెండు చురకత్తులూ ఒకే ఒరలో ఇమడటం అసాధ్యం గనక, లావణ్య ఆలస్యంగానైనా తాను జీవితంలో చాలా పెద్ద తప్పటడుగు వేశానని అనుకున్నది. రెమిడీగా ఆ 'ఒర'ను విచ్ఛేదం చేసి తన దారిని తను వెళ్లేందుకు కూడా వెనకాడలేదురా!

నీకు ఈ లెటర్ చేరి, నువ్వు భార్గవ కథను పూర్తిగా అర్థం చేసుకునే సమయానికి నేను చాలా దూరం వెళ్లి ఉంటాను. నెత్తురు గడ్డ కట్టించే స్మృతులతో ఈ పరిసరాల్లో బ్రతకలేక వెళ్లిపోతున్నాను. గమ్యమేదో నాకే తెలియదు, అప్పుడు భార్గవ కథ గురించి తెలియనట్లే. కనీసం నువ్వైనా నన్ను మరిచిపోవు కదరా, గిరీ!

నీ,

—చెయున్ను."

చెమ్మగిల్లిన గిరి కళ్లకు శయనరావు సంతకం మసక మసగ్గా కనిపించింది. ★